

Op zoek naar alternatieven

Homeopathie en fytotherapie in Nederland populairder dan in Vlaanderen

Alternatieve therapieën zoals homeopathie, fytotherapie en acupunctuur zijn bij de humane geneeskunde al behoorlijk ingeburgerd. Langzaamaan groeit ook in de veehouderij belangstelling voor andere geneeswijzen. Voor Veeteelt-Vlees een reden om zijn licht te werpen op de mogelijkheden van alternatieve diergeneeskunde.

Homeopathie en fytotherapie: het is maar een greep uit de alternatieve geneeswijzen die onze maatschappij rijk is. Na gebruik in de humane geneeskunde vinden deze therapieën ook in de diergeneeskunde steeds meer ingang. Toch zijn duidelijke nationale verschillen merkbaar. Praktijkdierenarts Annick Mabesoone uit het Antwerpse Brecht past naast de reguliere geneesmethoden ook homeopathie toe. 'Homeopathie vindt duidelijk meer ingang in Nederland dan in België', stelt Mabesoone. Een eenduidige oorzaak geldt in dit geval niet. 'De traditionele medicijnen komen in de veehouderij steeds meer onder druk te staan van de maatschappij. Al lange tijd is sprake van het terugschroeven van het aantal regulier toegepaste geneesmiddelen. Nederlandse veehouders willen op dat moment graag klaarstaan met een antwoord.'

Homeopathie voor dieren

Liesbeth Ellinger, dierenarts en homeopaat, is al lang met dit type geneeskunde bezig. Tot nu toe gaf ze al aan 280 veehouders homeopathiecursussen. 'Aanvankelijk ontstond de interesse vooral in de biologische sector', begint Ellinger. Sinds korte tijd krijgt homeopathie steeds meer aandacht bij de gangbare veehouderijbedrijven. Een logische ontwikkeling, vindt deze homeopatische dierenarts. 'Het ontbreken van wachttijden en de snellere genezing werken het aantal toepassingen in de hand. Homeopathie past ook in het streven naar een economische veehouderij. Bovendien wordt de bedrijfsvoering gemakkelijker omdat je in het geheel een gezondere veestapel krijgt.' Maar waar staat homeopathie eigenlijk voor? Het is een geneeskunde die werkt op basis van grondstoffen – kruiden, mineralen of ziekteproducten – die stapsgewijs worden verdund en geschud. Zo kan vinger-

hoedskruid, Sint-Janskruid of het giftige arsenicum de basis vormen voor homeopathische middelen. Van deze oorspronkelijk toegevoegde stoffen wordt later in de verdunning niets teruggevonden. Het principe tot genezing is als volgt te omschrijven: een stof die bij gezonde dieren bepaalde symptomen kan veroorzaken, kan diezelfde symptomen bij een zieke genezen. Bij homeopathie wordt de geneeskracht van de patiënt zelf aangesproken. 'Dieren worden ziek omdat het organisme uit balans is. Wij proberen het evenwicht opnieuw te herstellen zodat het dier zichzelf geneest.'

De reguliere geneeskunde staat nog altijd huiverend tegenover homeopathie. Op de vraag of homeopathische middelen onder de geneesmiddelen vallen, antwoordt Ellinger stellig: 'Homeopathische middelen genezen. Homeopathie bezit geneeskracht. Op wetenschappelijk gebied mag dan wel geen verklaring te vinden zijn van hoe homeopathie werkt, maar dat betekent niet dat de methode niet kan genezen. De praktijk bewijst gewoon dat de methode werkt. Daar gaat het om.'

Meer fytotherapie

Gebrek aan bewijs vormt volgens dierenarts Geert Hoflack, werkzaam aan de faculteit Diergeneeskunde in Merelbeke, een voornaam hekelpunt bij de homeopathie. 'Deze geneeswijze draait al lang mee, maar geen enkele studie heeft de werking ervan bewezen. Zieke dieren kunnen twee dingen doen: of ze gaan dood, of ze genezen.' Hoflack hecht meer geloof aan de fytotherapie of het herbalisme. Die methode onderscheidt zich van de homeopathie door het gebruik van alleen maar kruidenextracten in aantoonbare hoeveelheden. 'De fytotherapie is al gedeeltelijk ingeburgerd onder dierenartsen, maar de markt groeit nog.'

Het leeuwendeel van de fytofarmaceutische producten staat niet als geneesmiddel, maar wel als voederadditief geregistreerd, vertelt Hoflack. 'De wetgeving rond voederadditieven is veel eenvoudiger dan bij geneesmiddelen. Voor voedersupplementen op basis van planten is immers geen registratieprocedure vereist.' Als gevolg worden de werking en de effectiviteit van dergelijke producten minder of zelfs nooit eenduidig getest. 'In de klassieke geneeskunde is de werking van medicijnen honderd procent betrouwbaar. Elk middel is zwart op wit bewezen en getest. Voor alternatieve middelen geldt veeleer de praktijkervaring.'

Voorbeelden van volksgeneeskunde?

Van generatie op generatie worden oude volksgeneeswijzen overgeleverd. VeeteeltVlees gaat op zoek naar deze alternatieve behandelwijzen bij rundvee en wil proberen een aantal volkswijsheden rondom heling van wonden en genezing van ziekten in kaart te brengen. Voorbeelden kunnen doorgegeven worden aan de redactie. Schrijf, fax of e-mail ons uw er-

varingen. E-mailen kan naar Annelies Debergh, Debergh.A@Veeteelt.nl. Brieven kunnen doorgestuurd worden naar de volgende adressen: redactie VeeteeltVlees, Postbus 454, 6800 AL Arnhem, Nederland of Van Thorenburghlaan 14, 9860 Oosterzele, België. Het faxnummer voor Nederland is: 026/389.88.39, voor België is het: 09/363.92.06.

De behandeling van diarreeproblematiek zoals cryptosporidiose met lookpreparaten vormt een voorbeeld binnen de fytofarmacie. Middelen op basis van eikenbast en looistoffen stimuleren de pens en werken groeibevorderend. Of kruidensupplementen in het krachtvoer ook onder de fytofarmacie vallen? Hoflack: 'De bedoeling van die kruiden is de dieren

Homeopathie versus fytotherapie

Veelkleurige mineralen met helende werking

Homeopathie is een alternatieve geneeswijze die dateert uit de achttiende eeuw. Grondlegger van de methode is de Duitse dokter Samuel Hahnemann. In 1785 behandelde Baron von Boenninghausen al diverse diersoorten door middel van homeopathie. Het similia-principe, wat betekent dat het gelijksoortige door het gelijksoortige wordt opgeheven, ligt ten grondslag aan de homeopathie. Hierbij wordt gebruikgemaakt van sterke verdunningen met plantenextracten of mineralen als vertrekpunt. Fytotherapie, ook wel herbalisme genoemd, is een genezingsmethode enkel gebaseerd op kruiden- of plantenextracten. Fytotherapie heeft een belangrijke bodem ge-

legd voor de moderne farmacotherapie. Het verschil met de reguliere of gangbare geneeskunde ligt in het feit dat de fytotherapie meer dan alleen de puur chemisch actieve ingrediënten gebruikt. Alternatieve diergeneeskunde omvat ook acupunctuur, Bachbloesems en stenentherapie. Acupunctuur is een Chinese behandelmethode die de energetische stromen in het lichaam met behulp van naalden bijstuurt. Bachbloesemtherapie is een uitloper van de fytotherapie en steunt op bloesemextracten. Stenentherapie gaat uit van de helende werking van stenen. Kleur en trillingen bepalen de geneeskracht van de diverse stenen.

rustiger te maken zodat ze zich zo veel mogelijk richten op eten en slapen. De dieren krijgen sneller een verzadigd gevoel met een minimum aan onbenutte plaats in de pens. Op die manier krijg je een betere voederomzet en bijgevolg een snellere groei.' Het kruidenverhaal in de afmest loopt al langer en is enkel gebaseerd op het natuurlijk kalmerende effect. In die zin vallen deze producten eveneens onder de fytofarmacie. 'De ontwikkeling startte een tiental jaar terug. Maar ook dat heeft geen wetenschappelijke of bewezen achtergrond.'

Meer mogelijkheden

Het toepassingsgebied van de fytofarmacie kan nog verbreden, vertelt dierenarts Jo Vicca, eveneens werkzaam aan de faculteit diergeneeskunde in Merelbeke. Naast haar doctoraatsstudie volgt Vicca een opleiding tot herboriste in de menselijke geneeskunde. 'De conventionele diergeneeskunde schenkt weinig vertrouwen aan alternatieve middelen', verklaart Vicca de reden waarom ze deze opleiding binnen de humane fytotherapie volgt. De studie richt zich tot de kennis van verschillende planten of componenten en hun geneeskrachtige eigenschappen. Een van de meest gebruikte en sterkst onderzochte voorbeelden is de Mariadistel als geneeskruid en evenwichtshersteller van de lever. 'Rondom het gebruik in de diergeneeskunde is weinig bekend. Toepassingen gebeuren vaak op basis van onderzoek uit de humane geneeskunde. In de biologische sector is fytotherapie al vaker gebruikt voor genezing of bijvoorbeeld wondheling.' Vicca ziet veehouders niet meteen op grote schaal naar fytotherapie grijpen. 'Vaak wordt gewerkt met etherische oliën. Dergelijke preparaten zijn voorlopig nog erg duur. Bij de mens vormt dat geen probleem, maar voor dieren en bij toepassingen op grote schaal ligt dat prijskaartje moeilijker.'

Ellinger verwijst naar een aantal maatschappelijke ontwikkelingen dat het gebruik van alternatieve geneeswijzen in de toekomst interessant kan maken. 'Iedereen grijpt snel naar de reguliere geneeskunde. In principe zou iedereen primair homeopathie of fytofarmacie moeten toepassen. Op die manier zouden duidelijk minder problemen met resistentie en residuen in het eindproduct ontstaan.' Maar nog andere zaken spelen volgens haar een rol. 'Alternatieve geneeskunde is op die manier beter naar de consumentveiligheid toe. Bovendien komt het voor de veehouder goedkoper uit.'

Alternatieve geneeskunde wordt zowel in Vlaanderen als in Nederland vooralsnog niet aan studenten dierenarts onderwezen. 'Enkel de klassieke geneeskunde behoort tot de opleiding', verwijst Hoflack naar de dierenartsenopleiding van de Universiteit Gent in Merelbeke. 'De reden is dat er geen wetenschappelijke achtergrond is voor die geneeswijzen. Maar elke praktiserend dierenarts wordt door producenten van die middelen wel op de mogelijkheden gewezen.'

Annelies Debergh